

Vergaderjaar 2025–2026

31 793

Internationale klimaatafspraken

Nr. 283

VERSLAG VAN DE RAPPORTEURS

Vastgesteld 22 september 2025

Inleiding

Hierbij bieden wij ons eindverslag aan als rapporteurs¹ van de commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp op het thema Internationale Klimaatstrategie.

Het rapporteurschap is in februari 2024 ingesteld en heeft twee doelen: 1) het volgen van de concrete uitvoering van de internationale klimaatstrategie, met daarbij bijzondere aandacht voor de inzet op het terrein van klimaatfinanciering (streefcijfer € 1.8 miljard in 2025) en de effectiviteit daarvan, en 2) het vertalen van inzichten uit het AIV-advies en de periodieke rapportages van de IOB naar de huidige internationale klimaatstrategie van het kabinet.

In dit eindverslag brengen wij op hoofdlijnen verslag uit van de gesprekken die wij hebben gevoerd na het tussentijds verslag van 4 november 2024², en geven wij een aanbeveling aan de commissie in nieuwe samenstelling.

1. Activiteiten rapporteurs

Gesprek met Prof. dr. Vollebergh over wetenschappelijke factsheet internationale klimaatfinanciering

In het kader van dit rapporteurschap heeft prof dr. Vollebergh een wetenschappelijk factsheet over internationale klimaatfinanciering opgesteld, dat op verzoek van de vorige commissie BHO is opgesteld, geactualiseerd.³ Op 17 februari jl. gingen wij hierover met hem in gesprek. Het factsheet geeft inzicht hoe zes donorlanden (Nederland, Duitsland,

¹ De samenstelling van het rapporteurschap is meerdere malen gewijzigd. Achtereenvolgens vervulden de leden Kahraman (NSC), Postma (NSC) en sinds juli 2025 Teunissen (PvdD) deze rol. Het lid Hirsch is gedurende de gehele periode rapporteur gebleven.

² Kamerstuk 31 793, nr. 275.

³ Prof dr. Vollebergh et al., 8 november 2024, Factsheet Landenvergelijking internationale klimaatfinanciering (update).

Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland) hun internationale klimaatfinanciering vormgeven, welke verschillen en overeenkomsten er zijn op het terrein van publieke en private inzet van middelen en hoe beleidscoherentie daarbij in beeld is.

De heer Vollebergh benadrukte dat de analyse aanzienlijk wordt bemoeilijkt door de grote verschillen in de manier waarop landen rapporteren. Ondanks de stijgende bedragen blijft het hierdoor lastig om precies vast te stellen hoeveel klimaatfinanciering er daadwerkelijk wordt verstrekt en of het de beoogde impact heeft. Ook blijven er principiële onhelderheden bestaan over de vraag of klimaatfinanciering daadwerkelijk «nieuw en additioneel» ten opzichte van het bestaande ontwikkelingsbudget (ODA), aldus de heer Vollebergh. Dit onderstreept het belang van de inspanningen binnen de OECD-DAC, EU en UNFCC om tot beter vergelijkbare cijfers te komen. Op basis van de beschikbare gegevens presteert Nederland wat betreft beloften en commitments goed, en lijken deze goed op elkaar aan te sluiten. Vollebergh prees daarnaast de manier waarop Nederland rapporteert, wat als een voorbeeld kan worden gesteld voor andere landen.

Gesprek met experts op het gebied van internationale klimaatfinanciering

Op 11 september 2025 spraken wij met twee experts op het gebied van internationale klimaatfinanciering: dr. Pauw (TU Eindhoven, Clingendael) en dr. Rossati (Vrije Universiteit Amsterdam).

Zij benadrukten dat Nederland juridisch gezien grotendeels aan zijn verplichtingen voldoet en Nederland er positief uitspringt ten opzichte van andere donorlanden doordat meer dan de helft van de Nederlandse bijdragen naar adaptatie gaat. Tegelijkertijd werd opgemerkt dat de internationale afspraken vaag zijn en de interpretatie van wat precies als klimaatfinanciering telt nog steeds veel discussie oproept. Het in Baku afgesproken doel voor 2035 – jaarlijks minimaal 300 miljard dollar van ontwikkelde landen – is bovendien ontoereikend om in de werkelijke behoeften van ontwikkelingslanden te voorzien. Omdat niet is vastgelegd welk land welk aandeel levert, ontbreekt accountability.

Volgens de experts biedt dit Nederland ook kansen. Extra Nederlandse inzet kan een multiplier-effect hebben, waarbij andere landen volgen. Bovendien is een grotere bijdrage in ons eigen belang: klimaatfinanciering kan dienen als strategisch instrument om samen te werken met ontwikkelingslanden, de Nederlandse positie in de mondiale orde te versterken en bij te dragen aan veiligheid en stabiliteit.

Mede onder verwijzing naar een recent artikel in *Follow the Money*⁴ werd dan ook teleurstelling uitgesproken over het dalende ambitieniveau van Nederland. Ook de conclusie van het Planbureau voor de Leefomgeving dat het «zeer onwaarschijnlijk» is dat Nederland zijn 2030-doelen haalt, schaadt onze internationale geloofwaardigheid.

Tot slot werd ingegaan op de Periodieke rapportage internationaal klimaatbeleid 2016–2022 van de IOB⁵. Deze rapportage werd geprezen om de degelijke methodologie en de heldere aanbevelingen, maar de experts konden geen duidelijke opvolging van deze aanbevelingen vinden van het kabinet.

⁴ *Follow the Money*, 8 september 2025, Door creatief boekhouden hoeven we voorlopig geen euro extra te betalen voor klimaatschade in arme landen – *Follow the Money* – Platform voor onderzoeksjournalistiek.

⁵ IOB, 30 april 2024, Periodieke rapportage internationaal klimaatbeleid – Een goed klimaat voor ontwikkeling | Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB)

Gesprek met ambtenaren van de Algemene Rekenkamer

Aansluitend spraken wij met ambtenaren van de Algemene Rekenkamer (ARK). Dit gesprek ging over het verantwoordingsonderzoek van de ARK bij het Jaarverslag 2024 van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, en in het bijzonder over de kwaliteit van de Periodieke rapportage internationaal klimaatbeleid 2016–2022 van de IOB die daarin is onderzocht.

De ARK beoordeelt de kwaliteit van deze rapportage als voldoende: de opbouw van bevindingen naar conclusies en aanbevelingen is systematisch en de onderbouwing is degelijk. Tegelijkertijd plaatst de ARK enkele kanttekeningen. Tijdens het gesprek is in het bijzonder stilgestaan bij het feit dat de rapportage zeer beperkt ingaat op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Dat is ook begrijpelijk, omdat er vooraf geen concrete beleidsdoelen zijn gesteld. Hierdoor kon de IOB hierover niet goed rapporteren. Daarnaast constateert de ARK dat de toenmalig Minister in de kabinetsreactie⁶ op de periodieke rapportage niet ingaat op een aantal belangrijke bevindingen uit de periodieke rapportage. De ambtenaren stellen tot slot in zijn algemeenheid dat periodieke rapportages en evaluaties van beleid beter zouden kunnen worden benut door de Kamer, bijvoorbeeld door hierover een apart debat te organiseren. Hierbij sluiten ze aan bij hetgeen de president van de ARK, Duisenberg, vorig jaar in een technische briefing over de begroting 2025 al meegaf.

2. Aanbeveling van de rapporteurs aan de commissie in nieuwe samenstelling

Gedurende onze rapporteurschap zijn vanuit het kabinet verschillende brieven ontvangen over de internationale klimaatstrategie waarvan de commissie ons verzocht heeft om deze te betrekken bij ons rapporteurschap. Hetzelfde geldt voor het AIV-advies Klimaatrechtvaardigheid als Noodzaak en de Periodieke rapportage internationaal klimaatbeleid 2016–2022 van de IOB, inclusief onderliggende studies. Deze stukken zijn verder nog niet behandeld door de commissie.

Wij adviseren de commissie in nieuwe samenstelling om een commissiedebat Internationale Klimaatstrategie te plannen met de verantwoordelijke bewindspersonen, en daarbij naast bovengenoemde stukken, ook ons tussentijds- en ons eindverslag te betrekken. Een apart debat doet ook recht aan de aanbeveling van de ARK om periodieke rapportages en evaluaties beter te benutten.

3. Tot slot

In de procedurevergadering van 11 september heeft de commissie ingestemd met ons verzoek om nog vóór het verkiezingsreces een gesprek te voeren met ambtenaren van de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Klimaat en Groene Groei over de internationale klimaatstrategie. Doel van dit gesprek is om inzicht te krijgen in de verdeling van de taken op het terrein van de internationale klimaatstrategie en in de relevante beleidsbeslissingen die tot nu toe zijn genomen.

⁶ Kamerstuk 31 793, nr. 267.

Het is niet gelukt dit gesprek vóór de laatste procedurevergadering van 24 september 2025 te laten plaatsvinden. Wij zijn echter voornemens het alsnog vóór het verkiezingsreces te voeren. Mocht dit gesprek leiden tot nieuwe inzichten dan zullen wij een kort verslag met de commissie delen.

Hirsch
Teunissen